

Povzetek

Boris Vezjak, urednik tokratne *teme*, že desetletje opaža in verjame, da je *politična pristranost* množičnih in drugih medijev ena najbolj akutnih ran slovenskega novinarstva. Politično obarvanega pisanja ali poročanja v Sloveniji ne manjka, srečujemo ga v številnih podobah in oblikah različnih medijev, občasno se celo zdi, da oblikuje politično dogajanje in ga diktira. *Medijska pristranost* vključuje naklonjenost določeni politični opciji ali ideologiji, favoriziranje in selekcioniranje v korist lastnikov medija ali oglaševalcev, pomanjkanje različnosti in »uravnoteženosti«, različne vrste cenzur vsebin, tem ali posameznikov, bolj ali manj prekomerno rabo nedokazanih trditev in predpostavk, propagandni, insinucijski in diskreditacijski jezik, dekontekstualizacijo zgodb (zavestno zamolčevanje kontekstov), izogibanje zgodbam in temam, ki bi si zaslužile obravnavo, ter objavo naslovov v medijskih prispevkih, ki se ne ujemajo z vsebino. Z vsem tem predstavlja pristranost resen profesionalni zdrs v novinarski etiki.

Tematski blok pričenjata *dve anketi*, ki ju je urednik opravil s sedmimi odgovornimi uredniki vidnejših slovenskih dnevnik medijev, potem pa še s predsednikoma obeh novinarskih združenj.

Sledijo *razprave medijskih strokovnjakov*. *Sandra Bašič Hrvatina* ugotavlja, da so mediji, novinarji in novinarstvo del vsakokratnega gospodarskega sistema in posledično podrejeni njegovim zakonitostim. Današnji mediji delujejo v razmerah kapitalistične ureditve – vsak medij je lastnina oz. kapital, torej služi zelo natančno opredeljenim interesom lastnika (kapitala) in ohranjanju obstoječega sistema. Iz tega sledi, da reforma medijskega sistema ni možna brez spremembe gospodarskega sistema. Na medijskem področju to pomeni zavzemanje za različne oblike skupnostnih, združnih in neprofitnih medijev, ki bodo učinkovito podpirale novinarstvo v službi javnosti. *Igor Vobič* v svojem članku razčlenjuje tri paradigme novinarske objektivnosti v slovenskem tisku zadnjega stoletja: utilitarni pristop tiska k novinarski objektivnosti v Kraljevini Jugoslaviji v dvajsetih in tridesetih letih, objektivnost samoupravnega novinarstva v socialistični Jugoslaviji od petdesetih do konca osemdesetih let in objektivnost visokomodernega novinarstva od začetka devetdesetih let naprej. *Zoran Medved* piše, da so se dejavniki, ki generirajo medijsko pristranost, skozi čas spreminjali, danes pa se postavlja predvsem vprašanje, kako omejiti in zamejiti škodo, ki jo ta povzroča v sodobnih družbah, predvsem ko gre za fragmentacijo medijskih občinstev, omejevanje pluralizma idej in mnenj, ohranjanje razmerij moči med posameznimi družbenimi skupinami in zapiranje posameznika v »mnenjski bazen« ene družbene skupine. *Bernard Nežmah* je analiziral medijsko pristranost v treh primerih iz dnevnik časopisov s pomočjo kritičnega aparata, ki ga tvorijo koncepti natančnost,

navajanje vira, uravnoteženost in poštenost, objektivnost ter kratkost in fokusiranost.

V tretjem delu teme so objavljeni članki, v katerih posamezni novinarji popisujejo svoje izkušnje. Sodelujejo novinar Mladine *Borut Mekina*, svobodni novinar *Blaž Zgaga*, novinarka Dela *Tanja Starič* ter novinarka Dnevnika in predsednica Novinarskega častnega razsodišča *Ranka Ivelja*. Temo zaključuje članek urednika *Borisa Vezjaka* o uporabi teorij zarot in paranoje za preoblikovanje medijskih vsebin v korist določenih političnih idej ali ciljev.

V *Kulturni diagnozi Blaž Lukan* ocenjuje novo uprizoritev Šeligove Svatbe v Drami SNG Ljubljana. *Ana Šturm* piše o politično angažiranem dokumentarnem filmu *Duh leta ž45* angleškega režiserja Kena Loacha, *Leonora Flis* pa je kritična do ameriškega filma o Stevenu Jobsu z naslovom *Jobs*. Leta 2008 je Goran Vojnović izdal svoj prvi roman *Čefurji raus* in zanj dobil kresnika in nagrado Prešernovega sklada. Pet let po tem je po svojem romanu posnel še film. Marko Golja ga analizira kot film o današnji Sloveniji, njeni razslojenosti in razdeljenosti.

Številko končuje članek političnega filozofa *Gala Kirna* o urbanih vstajah v Mariboru. Avtor zagovarja tezo, da so vstaje mariborskih delavcev leta 1988 oznanile propad socialistične industrializacije, vstaje leta 2012 pa so razblinile kapitalistične sanje o postindustrializaciji.